

Gemeente Houten

Februari 2022

Nota Dierenwelzijn

‘Actualisatie 2022’

Samenvatting

Dierenwelzijn is belangrijk voor de gemeente Houten. Deze nota is een actualisatie van de nota dierenwelzijn 2017-2020 van de gemeente Houten. De nota is een weergave van het gemeentebestuur op het gebied van Dierenwelzijn. In de vorige nota zaten veel uitvoeringspunten. In deze actualisatie zijn de uitkomsten van de uitvoeringspunten verwerkt. Daarnaast heeft de gemeente in 2020 haar visie Biodiversiteit opgesteld. De nota Dierenwelzijn is aangesloten op de visie biodiversiteit.

De gemeente wil binnen haar mogelijkheden de samenleving stimuleren om respectvol met dieren om te gaan. Naast wettelijke instrumenten zijn informatie en educatie belangrijk. Zo kan naast het creëren van een vangnet, ook aan de voorkant worden gewerkt aan het verbeteren van dierenwelzijn.

De gemeente heeft voor het dierenwelzijnsbeleid drie uitgangspunten:

- We voelen een verplichting richting en verlenen zorg en aandacht aan gezelschapsdieren, hobbydieren en in het wild levende dieren binnen onze gemeentegrenzen.
- De focus van het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente ligt op datgene waar de gemeente controle of invloed op heeft. De gemeente sluit actief aan bij ontwikkelingen in wet- en regelgeving die het dierenwelzijn ten goede komen.
- Daar waar de gemeente geen maatregelen kan nemen of beïnvloedingsmogelijkheden heeft, maar wel zaken wil veranderen of verschil denkt te kunnen maken gaan we in gesprek.

Dieren in nood

De gemeente heeft wettelijke verantwoordelijkheden voor dieren in noodsituaties.

Zwerfdieren

Zwervend aangetroffen dieren worden door de gemeente 14 dagen opgevangen en verzorgd. De gemeente besteedt dit uit aan Stichting Dierentehuis Zeist en de Dierenbescherming. De kosten voor de opvang zijn voor rekening van de gemeente, tenzij de eigenaar wordt gevonden. Stichting Dierenambulance De Heuvelrug verzorgt het vervoer van dieren. Vanuit de zorgplicht voor in het wild levende dieren ondersteunt de gemeente opvanginstanties voor in het wild levende dieren.

Dierenmishandeling

Dierenmishandeling komt helaas regelmatig voor. Dierenmishandeling wordt gemeld via het landelijke meldnummer 144. Het is aan de omgeving, wijkcoördinatoren, politie en BOA's om signalen te herkennen en hier adequaat op te reageren. De gemeente communiceert hierover om bewoners bewust te maken.

Gezelschapsdieren

Over het algemeen krijgen gezelschapsdieren een goede en liefdevolle verzorging. Maar soms halen mensen gezelschapsdieren in een impuls in huis, ontbreekt specifieke kennis over verzorging en aard van het dier of zijn de kosten voor de zorg hoger dan gedacht. Wanneer dit niet goed gaat heeft de gemeente een preventieve rol. Actief voorlichten helpt mensen om weloverwogen een huisdier te kiezen en geen verkeerde aankopen te doen. De gemeente wijst actief op het belang van het chippen van katten. De gemeente heeft een rol wanneer de eigenaar zijn of haar verantwoordelijkheid niet nakomt waardoor het welzijn van het dier in gevaar komt.

Evenementen en dieren

Vanuit dierenwelzijn oogpunt zou de gemeente Houten evenementen met dieren niet toe willen staan. In de praktijk heeft de gemeente hier zeer beperkte mogelijkheden toe en hanteert daarom een ontmoedigingsbeleid. De gemeente kan een evenement niet verbieden op grond van dierenwelzijnscriteria zolang dit in landelijke wetgeving niet is geregeld. De gemeente nodigt organisatoren van een evenement met levende dieren uit voor een gesprek.

In het wild levende dieren

Verwilderde katten

Bij overlast worden wilde katten gevangen door de dierenambulance. Verwilderde katten worden gevangen, geneutraliseerd (gecastreerd/gesteriliseerd) en teruggezet op de vangplek. Kittens en volwassen katten die nog gesocialiseerd kunnen worden, gaan naar de opvang voor herplaatsing. De gemeente ondersteunt de vangacties, de opvang en de dierenartsen voor neutralisatie van verwilderde katten.

Jacht, beheer en schadebestrijding

De gemeente Houten vindt dat jacht vanuit dierenwelzijn oogpunt negatieve gevolgen met zich mee brengt. De gemeente is van mening dat jacht onrust veroorzaakt onder de bejaagde soort én andere diersoorten. De gemeente Houten staat op gronden die in haar eigendom zijn daarom geen benuttingsjacht toe. In geval van beheer en schadebestrijding blijft afschot in uiterste gevallen mogelijk. Uitgangspunt is dat eerst naar diervriendelijke oplossingen wordt gekeken.

Dier plagen

In heel Houten bestrijdt de gemeente ratten en wespen. Uitgangspunt is de mate van risico voor de bevolking. De gemeente heeft een ongedierte- en plaagdierenbestrijder in dienst. Inwoners kunnen overlast van ongedierte en plaagdieren melden en bij de gemeente terecht voor advies.

Hengelsport

In Houten is de Algemene Utrechtse Hengelsport Vereniging (AUHV) de visrechthebbende van het grootste deel van het water. De vereniging verstrekt vergunningen aan haar leden voor het vissen, houdt toezicht op vissterfte, de ecologie van het water en het beheer van de visstand. De vereniging zorgt zelf voor voorlichting, toezicht en handhaving.

Vuurwerk vrije zones

Vuurwerk veroorzaakt luchtvervuiling en geluidsoverlast. De gemeenten heeft daarom diverse vuurwerkvrije zones ingericht, onder andere rond de kinderboerderij.

Ballonnen, wenslampionnen en confetti

Het oplaten van ballonnen, wenslampionnen of confetti in de buitenruimte is milieuvervuilend en een bedreiging voor dieren. De gemeente is tegen het oplaten van ballonnen, wenslampionnen en confetti in de buitenruimte. Bij gemeentelijke evenementen worden geen ballonnen opgelaten en de gemeente past een ontmoedigingsbeleid toe bij de vergunningverlening van evenementen aan derden.

Productie- en landbouwhuisdieren

Hobbydieren en schuilstallen

Hobbydieren zijn landbouwdieren die zonder winstoogmerk als hobby in kleine aantallen worden gehouden. Het diervriendelijk houden van hobbydieren is de verantwoordelijkheid van de eigenaar. Handhaving op de zorgplicht vindt door andere instanties plaats. De gemeente heeft hierin geen rol of verantwoordelijkheid.

Een weide met soortgenoten is meestal de beste plek voor hobbydieren, zowel uit het oogpunt van dierenwelzijn als diergezondheid. Maar een weide alleen biedt onder bepaalde weersomstandigheden niet alle voorzieningen voor een dier. Het is daarom noodzakelijk dat hobbydieren ook een schuilmogelijkheid hebben. In alle bestemmingsplannen voor het buitengebied (uitgezonderd de uiterwaarden) mag binnen de bestemming Agrarisch, buiten het bouwvlak één schuilstal worden gebouwd.

Kinderboerderijen

De kinderboerderij in Houten heeft een belangrijke recreatieve en educatieve functie. Kinderen leren er op een toegankelijk manier om te gaan met dieren en leren over de natuur en hun omgeving. De gemeente heeft de kwaliteit van de zorg en het welzijn van dieren geborgd in de aanbesteding en ziet hier bij contractbeheer op toe.

Stalbranden

Het voorkomen van stalbranden behoort tot de zorgplicht van de eigenaar. De gemeente bespreekt stalbranden met de VRU en informeert veehouderijen over brandveiligheid van stallen. Bij nieuw- en verbouw beoordeelt de gemeente standaard de brandveiligheid.

Het goede voorbeeld

De gemeente geeft het goede voorbeeld en ondersteunt initiatieven van bewoners waar dat past.

Communicatie, voorlichting en educatie

Voor de gemeente is het geven van voorlichting een van de meest effectieve manieren om het dierenwelzijn te bevorderen. Communicatie over de activiteiten op het gebied van dierenwelzijn vindt de gemeente Houten van groot belang. Misschien nog wel van groter belang vindt de gemeente educatie. Educatie helpt volwassenen en kinderen het belang van dierenwelzijn te begrijpen. Begrip voor dierenwelzijn vindt de gemeente essentieel. De gemeente zet zich actief in voor voorlichting, communicatie en educatie. Natuur- en milieueducatie (NME) sluit hier goed bij aan. Het doel van NME is om kinderen bewust te maken van de natuur en het dierenwelzijn en om kinderen enthousiast te

maken voor de natuur met als achterliggende gedachte dat ze dan ook beter met hun leefomgeving om zullen gaan.

Financiën

Het jaarlijkse budget voor dierenwelzijn bedraagt € 35.633. Het merendeel besteedt de gemeente aan de opvang en het vervoer van dieren. De rest wordt gebruikt voor communicatie en voorlichting.

Uitvoeringsprogramma

Een gemeente heeft op het gebied van dierenwelzijn weinig wettelijke plichten. De gemeente Houten vindt dierenwelzijn echter een belangrijk onderwerp. Daarom kiest de gemeente Houten binnen haar mogelijkheden waar ze extra inspanningen verricht en accenten legt. Jaarlijks zal de portefeuillehouder met de betreffende ambtenaren een uitvoeringsprogramma opstellen wat rekening houdt met effectiviteit, resultaat, kosten en benodigde inzet.

Inhoudsopgave

Samenvatting

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding.....	5
1.2	Doel en uitgangspunten	5
1.3	Proces en participatie.....	6
1.4	Afbakening	6
1.5	Evaluatie.....	6
2	Wettelijk- en beleidskader	7
2.1	Wettelijk kader.....	7
2.2	Beleidskader.....	7
3	Dieren in nood	9
3.1	Rol van de gemeente	9
3.2	Dierenmishandeling en verwaarlozing	9
3.3	Inbeslagname.....	10
3.4	Crisisplan.....	10
4	Gezelschapsdieren.....	11
4.1	Rol van de gemeente	11
4.2	Chippen	11
4.3	Agressieve honden.....	11
4.4	Kadavers honden en katten	11
4.5	Ouderen en huisdieren.....	12
4.6	Medische kosten voor dieren van uitkeringsgerechtigden	12
5	Evenementen met dieren	13
5.1	Rol van de gemeente	13
5.2	Circussen	13
5.3	Levende kerststallen	13
5.4	Vee- en paardenmarkten.....	13
6	In het wild levende dieren	14
6.1	Verwilderde katten.....	14
6.2	Benuttingsjacht, schadebestrijding, beheer en overlast.....	14
6.3	Hengelsport.....	15
6.4	Vuurwerk, ballonnen en confetti	15
7	Productie- en landbouwhuisdieren.....	16
7.1	Hobbydieren	16
7.2	Schuilstallen	16
7.3	Kinderboerderij.....	16
7.4	Stalbranden	16
8	Het goede voorbeeld	17
8.1	Blijvend op de agenda.....	17
8.2	Het goede voorbeeld van anderen	17
8.3	Bedrijfsrestaurant	17
8.4	Natuur- en milieueducatie	17
8.5	Communicatie en voorlichting	17
9	Financiën.....	18
9.1	Opvang en vervoer.....	18
9.2	Overige kosten	18
10	Uitvoeringsprogramma	19

1 Inleiding

Binnen de grenzen van Houten bevinden zich tal van dieren. Inwoners houden verschillende gezelschapsdieren, zoals honden, katten en konijnen. In het buitengebied en op enkele plaatsen binnen de bebouwde kom bevinden zich landbouwhuisdieren, zoals paarden en koeien. De grootste groep dieren zijn in het wild levende dieren zoals egels, vleermuizen, zwanen, eenden, mussen en mezen.

Tegenover al deze dieren hebben wij als mens verplichtingen. Dieren in een dorp of stad zijn in hoge mate van de mens afhankelijk. Dieren horen bij de samenleving. Zo beschouwen veel mensen een huisdier als een volwaardig gezinslid. Dieren brengen levendigheid en veelzijdigheid met zich mee. Alle dieren, zowel huisdieren als in het wild levende dieren, verdienen onze zorg en aandacht.

Veel van de gemeentelijke besluiten en activiteiten zijn van invloed op het welzijn van dieren, zowel op de gehouden dieren als de in het wild levende dieren. Daarom is het belangrijk dat de gemeente in haar beleid aandacht besteedt aan dierenwelzijn.

Onder dierenwelzijn verstaat de gemeente Houten de lichamelijke gezondheid en het welbevinden van dieren. De gemeente Houten gaat uit van het algemeen aanvaard idee dat een dier zich het best voelt in omstandigheden die zo veel mogelijk aansluiten bij het natuurlijke gedrag van het dier en die zo min mogelijk aanleiding geven tot stress, pijn of angst.

De gemeente Houten gaat uit van de verantwoordelijkheid van de dierenbezitter. Dit betekent dat in de eerste plaats de eigenaar van een dier verantwoordelijk is, zowel voor de gezondheid als het welzijn van het dier. Als dit om een bepaalde reden niet kan of niet lukt, dan heeft de samenleving als geheel, en de gemeente in het bijzonder, een verantwoordelijkheid.

De gemeente juicht het toe als belangenverenigingen, beroepsgroepen of bedrijfsorganisaties zelf richtlijnen opstellen voor de omgang met dieren en het verbeteren van dierenwelzijn en zij initiatieven ontplooiën om het dierenwelzijn te verbeteren.

In deze actualisatie van de beleidsnota deelt de gemeente haar visie op dierenwelzijn. Daarbij gaat het om wat de gemeente op korte- en lange termijn doet op dierenwelzijnsgebied. Dit wordt ondersteund door een nog op te stellen lijst met uitvoeringspunten. Jaarlijks bepalen de portefeuillehouder en betrokken ambtenaren welke acties in dat jaar prioriteit en aandacht krijgen. De acties hebben allemaal effect op dieren en dierenwelzijn. De een directer dan de ander, maar uiteindelijk dragen ze allemaal bij aan de zorg voor dieren en het dierenwelzijn in de gemeente Houten.

1.1 Aanleiding

In 2016 heeft de gemeente voor het laatst haar dierenwelzijnsnota vastgesteld. Deze nota heeft een looptijd tot 2020. Daarmee is het tijd voor een actualisatie. De actualisatie kent drie uitgangsprincipes:

1. *De huidige nota kent een looptijd tot 2020 en is daarmee verlopen.*
De actualisatie gaat uit van de bestaande nota, maar wordt op inhoud geactualiseerd. De nota is geactualiseerd aan de hand van actuele wet- en regelgeving. De looptijd wordt verlengd tot 2030.
2. *Uitvoeringspunten en onderzoeksvragen hebben tot inzichten geleid.*
In de nota stonden 55 actiepunten en onderzoeksvragen (respectievelijk 47 om 8). 28 zijn afgehandeld. 3 zijn vervallen. 2 zijn opgepakt maar hebben nog openstaande punten. 9 zijn nog niet opgepakt en 13 zijn onderdeel van de visie groen en biodiversiteit geworden. De nota is aangepast aan de status van actiepunten en onderzoeksvragen en/ of uitkomsten. Voor niet beantwoorde onderzoeksvragen en/ of openstaande actiepunten is afgewogen of die een plek krijgen in de op te stellen lijst met maatregelen.
3. *Nota Dierenwelzijn sluit aan op de Visie Biodiversiteit.*
In 2020 heeft de gemeente haar 'Visie groen en biodiversiteit' vastgesteld. In dit visiedocument staat groen en biodiversiteit (verbetering van soorten/ soortenbescherming) voorop. De nota dierenwelzijn is toegespitst op het individuele dier. De nota is tekstueel aangesloten op de visie biodiversiteit.

1.2 Doel en uitgangspunten

Het doel van het beleid is om met de mogelijkheden die de gemeente heeft, de samenleving te stimuleren om respectvol met dieren om te gaan. Naast wettelijke instrumenten zijn informatie en educatie belangrijk. De gemeente zet in op samenwerking tussen burgers, gemeente, landelijke overheid, onderwijs, handhaving, dierenwelzijnsorganisaties en hulpdiensten.

De gemeente heeft voor het dierenwelzijnsbeleid drie uitgangspunten:

- We voelen een verplichting richting en verlenen zorg en aandacht aan gezelschapsdieren, hobbydieren en in het wild levende dieren binnen onze gemeentegrenzen.
- De focus van het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente ligt op datgene waar de gemeente controle of invloed op heeft. De gemeente sluit actief aan bij ontwikkelingen in wet- en regelgeving die het dierenwelzijn ten goede komen.
- Daar waar de gemeente geen maatregelen kan nemen of beïnvloedingsmogelijkheden heeft, maar wel zaken wil veranderen of verschil denkt te kunnen maken gaan we in gesprek.

1.3 Proces en participatie

De actualisatie borduurt voort op de bestaande nota. In 2016 is een groot aantal betrokken partijen geraadpleegd. Voor deze actualisatie is opnieuw contact geweest met onder andere de dierenbescherming, de dierenambulance, dierenartsen en medewerkers van de gemeente.

1.4 Afbakening

Bij de actualisatie van de nota dierenwelzijn is aangesloten op de visie biodiversiteit. De nota dierenwelzijn ziet daarmee toe op het welzijn van het individuele dier, binnen de verantwoordelijk- en mogelijkheden van de gemeente.

De dierenwelzijnsnota is onderverdeeld in de volgende hoofdonderdelen:

1. Dieren in nood;
2. Gezelschapsdieren;
3. Evenementen met dieren;
4. In het wild levende dieren;
5. Productie- en landbouwhuisdieren.

Onderwerpen waar voornamelijk andere overheden verantwoordelijk voor zijn, zijn in deze nota niet opgenomen.

1.5 Evaluatie

Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma (onderzoeksvragen en actiepunten) vastgesteld. Daarmee kan de gemeente haar beleid actief sturen en inspelen op actualiteiten. De nota is met de lange looptijd een levend document geworden. Wanneer ontwikkelingen of de tijd daarom vragen wordt de visie en manier van werken opnieuw tegen het licht gehouden.

2 Wettelijk- en beleidskader

2.1 Wettelijk kader

Er zijn landelijk verschillende wetten die te maken hebben met dierenwelzijn. Hieronder een overzicht van de wetten die relevant zijn voor de gemeente.

2.1.1 *Wet dieren*

De Wet dieren omschrijft welke dieren gehouden mogen worden en onder welke omstandigheden. De Wet dieren bepaalt hoe met dieren moet worden omgegaan en waarvoor dieren kunnen worden ingezet. Handhaving van de wet is een taak van een aantal landelijke instanties en de politie.

2.1.2 *Burgerlijk Wetboek*

Het Burgerlijk Wetboek (5:8 lid 3) geeft aan wat de rol is van de gemeente is bij gevonden dieren. Hierin staat dat een gemeente verplicht is om gevonden dieren (dieren met een vermoedelijke eigenaar), minimaal 14 dagen op te vangen en te verzorgen. Wordt een gevonden dier niet binnen 14 dagen opgehaald of geclaimd, dan kan de gemeente het dier verkopen of weggeven.

2.1.3 *Algemene Wet Bestuursrecht*

Uit de wet algemene wet bestuursrecht volgt dat de gemeente in het geval van huisontruimingen, arrestaties en gedwongen opname, bestuursdwang toe kan passen voor het meevoeren en opslaan van zaken die daarvoor in aanmerking komen. Hieronder valt ook de opvang en het vervoer van dieren. Er ontstaat een zorgplicht voor dieren die betrokken zijn bij huisontruimingen.

2.1.4 *Wet veiligheidsrisico's*

Volgens artikel 2 van de Wet veiligheidsrisico's (Wvr) is de gemeente belast met het organiseren van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. In artikel 3, lid 1, onderdeel b van de Wet veiligheidsrisico's staat dat de brandweer in haar taken moet zorgen voor de veiligheid van mens én dier.

2.1.5 *Wet natuurbescherming*

De Wet natuurbescherming biedt het belangrijkste wettelijke kader voor de bescherming van in het wild levende dieren. De bescherming richt zich vooral op dieren die vanuit internationale afspraken beschermd moeten worden. Voor overige soorten is er een basisbeschermingsregime en een zorgplicht. De provincies hebben de plicht om een eigen natuurbeleid vast te leggen en faunabeheerplannen op te stellen. De gemeente heeft hierin alleen een adviserende rol.

2.1.6 *Wet milieubeheer*

In de Wet milieubeheer (Wm) wordt geen rekening gehouden met dierenwelzijn. Er zijn wel Wm-regelingen waarin naar dierenwelzijnswetgeving wordt verwezen. Toezicht en Handhaving van de gemeente (bedrijfsmatig houden van rundvee) en Toezichthouders van RUD Utrecht (het bedrijfsmatig houden van andere landbouwhuisdieren) hebben een signaleringsfunctie. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) houdt toezicht of aan dierenwelzijnswetgeving wordt voldaan en handhaaft wanneer dit niet zo blijkt.

2.2 Beleidskader

Naast het wettelijke kader, zijn er ook gemeentelijke beleidskader die relevant zijn voor het dierenwelzijn.

2.2.1 *Beleidsplan natuur- en milieueducatie*

In het Beleidsplan natuur- en milieueducatie (maart 2007) is de visie op NME binnen de gemeente Houten vastgelegd. Hierin wordt aandacht besteed aan de relatie tussen mens en dier. Het doel is om kinderen bewust te maken van de natuur en het dierenwelzijn.

2.2.2 *Visie Biodiversiteit en groen*

In 2020 heeft de gemeente haar visie biodiversiteit en groen opgesteld. De gemeente Houten onderschrijft het belang van groen en biodiversiteit. Daarom heeft zij een visie opgesteld hoe zij hiermee om wil gaan. De Visie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen bewoners, gemeente, natuur- en milieugroepen. De Visie geeft de richting voor het beleid voor groen en biodiversiteit voor de periode 2020 t/m 2040.

2.2.3 APV¹

Voor het hobbymatig houden van dieren staat regelgeving in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Hierin zijn hoofdzakelijk artikelen opgenomen om de overlast van deze dieren te beperken. Bijvoorbeeld artikel 2:59, waarin de aanpak van gevaarlijke honden wordt omschreven. Als een hond gevaarlijk wordt geacht, dan kan het college onder andere besluiten een muilkorfplicht of aanlijnplicht met een korte lijn voor te schrijven.

Overige relevante artikelen uit de APV:

- Artikel 2:60 Dit artikel geeft het college de mogelijkheid om plaatsen aan te wijzen waar bepaalde dieren niet gehouden mogen worden om zo overlast of schade te voorkomen.
- Artikel 2:62 Dit artikel verplicht veehouders om ervoor te zorgen dat hun vee niet zomaar de weg op kan
- Artikel 2:63 Uitvliegverbod voor duiven om overlast te voorkomen.
- Artikel 4:6a Het voorkomen van (geluid)hinder door dieren.
- Artikel 2:57 en 2:57a Beperken van loslopende honden zonder toezicht of op ongewenste plaatsen en reguleren begeleiden van paarden.
- Artikel 2:58 en 2:58a Verontreiniging door honden en paarden

2.2.4 Bestemmingsplannen

De gemeente Houten hanteert het uitgangspunt dat veehouderij grondgebonden dient te zijn. Anderzijds wil zij uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijen niet op voorhand verbieden. Uitbreiding van niet-grondgebonden veehouderijen moet mogelijk zijn, als daarmee bijvoorbeeld het dierenwelzijn verbetert. Vestigingen van nieuwe (intensieve) veehouderijen is in de bestemmingsplannen uitgesloten.

2.2.5 Hondenbeleid

In onze samenleving hebben honden een belangrijke rol als gezinslid, hulphond of bijvoorbeeld politiehond. Mensen gaan met honden naar buiten om ze hun behoeften te laten doen en ze te laten rennen en spelen. Het is belangrijk dat hondeneigenaren en hun medeburgers zonder ergernissen kunnen samenleven en dat honden hun soort specifieke gedrag ook in de openbare ruimte kunnen vertonen. Hondeneigenaren zijn verantwoordelijk voor het gedrag van hun hond en het voorkomen van overlast voor medeburgers.

Sinds 18 september 2006 beschikt Houten over hondenbeleid. De vier pijlers van het beleid zijn aanlijnen, opruimen, geen honden op speelplekken en handhaven.

Honden mogen loslopen in de 19 aangewezen losloopgebieden en buiten de bebouwde kom (in de kern Houten ook buiten de Rondweg). Buiten de bebouwde kom geldt geen opruimplicht.

¹ APV d.d. 25-01-2022

3 Dieren in nood

In dit hoofdstuk worden de verantwoordelijkheden van de gemeente beschreven in geval van dieren in noodsituaties.

3.1 Rol van de gemeente

3.1.1 Opvang zwerfdieren

De gemeente Houten vindt de opvang en zorg voor zwerfdieren belangrijk. De gemeente heeft ook de wettelijke verplichting om zwerfend aangetroffen dieren met een vermoedelijke eigenaar op te vangen en te verzorgen. De gemeente Houten heeft de bewaarplicht en medische plicht voor gevonden dieren middels overeenkomsten overgedragen aan Stichting Dierentehuis Zeist en de Dierenbescherming. Dierentehuis Zeist vangt voor de gemeente de honden en katten op. De Dierenbescherming zorgt voor de opvang van alle overige dieren met een vermoedelijke eigenaar. In overeenkomsten zijn afspraken vastgelegd over onder andere de vergoeding die de gemeente betaalt voor de opvang van dieren. De gemeente betaalt alleen de kosten voor de opvang van de eerste 14 dagen van dieren die niet naar de eigenaar teruggaan. Als de dieren weer met de eigenaar kunnen worden herenigd, dan zal de eigenaar de kosten voor de opvang moeten betalen.

Op grond van artikel 5:8 van het Burgerlijk Wetboek dienen onbeheerd aangetroffen dieren te worden overgedragen aan de burgemeester van de plaats waar de dieren zijn aangetroffen. De burgemeester is in juridische zin dan eigenaar van de dieren. In de overeenkomsten met Dierentehuis Zeist en de Dierenbescherming is daarom ook vastgelegd dat na de eerste 2 weken opvang de eigendom van het dier overgaat naar het dierenasiel. Er mag dan tot herplaatsing worden overgegaan.

Kleine dieren met een vermoedelijke eigenaar, zoals konijnen, cavia's en ratten, worden in Houten opgevangen door de Dierenbescherming. Sporadisch worden in Houten ook reptielen of exotische dieren aangetroffen. Deze worden opgevangen door gespecialiseerde opvangcentra.

3.1.2 In het wild levende dieren

Gemeenten hebben op basis van het Burgerlijk Wetboek geen plicht ten aanzien van wilde dieren. Vanuit de Wet Natuurbescherming is er wel een zorgplicht voor in het wild levende dieren. Deze zorgplicht geldt niet alleen voor de gemeente, maar voor iedereen. Vanuit de zorgplicht in de Wet Natuurbescherming geeft de gemeente diverse opvangcentra structureel financiële ondersteuning. Vaak zal de vinder van een gewond dier een dierenambulance inschakelen. De dierenambulance brengt het dier naar een opvangadres of bevrijdt het dier en zet het terug in de natuur. In onze regio gaan vogels naar de vogelopvang in Utrecht en is er een egelopvang in Huizen. In het geval van ernstige verwondingen, wordt een beroep gedaan op een dierenarts.

3.1.3 Achterblijvende dieren bij ontruiming, arrestatie en (gedwongen) opname

De gemeente is verantwoordelijk voor de opvang van dieren, in geval van een huisontruiming, arrestatie of (gedwongen) opname van de eigenaar. Huisdieren kunnen dan onverzorgd achterblijven in de woning van de eigenaar. Opvang van dieren kan soms bij familie of kennissen van de eigenaar, maar dit is soms niet mogelijk. In die situaties is het volgens de Algemene Wet Bestuursrecht (artikelen 5:29 en 5:30) een wettelijke verplichting voor de gemeente om deze dieren op te vangen of te herplaatsen. Hier geldt een maximale opvangtermijn van 13 weken. De gemeente betaalt niet mee aan de kosten voor dergelijke opvang, tenzij de eigenaar om wat voor reden dan ook niet kan betalen of niet meer te achterhalen is. De politie, sociale hulpdiensten en opvangcentra spelen een belangrijke rol en maken onderling afspraken om de opvang en eventuele herplaatsing te regelen.

3.1.4 Dierenambulance

Het vervoer van gevonden dieren behoort niet tot de wettelijke taken van de gemeente. Echter vindt de gemeente dierenvervoer onlosmakelijk verbonden aan de wettelijke taak van opvang. Daarom neemt de gemeente de zorg voor het vervoer naar een dierenarts of opvang voor haar rekening. Hiervoor is een overeenkomst afgesloten met de Dierenbescherming waar vanaf 2019 de Stichting dierenambulance Utrechtse Heuvelrug onder valt.

3.2 Dierenmishandeling en verwaarlozing

Dierenmishandeling is breed. Het kan gaan om slechte huisvesting, onthouden van medische zorg of voeding, verwaarlozing, mishandeling, opsluiten en dumping/achterlating. Het is ook niet altijd direct

duidelijk dat er sprake is van dierenmishandeling. Gevallen van mishandeling worden gemeld via het landelijke meldnummer 144 en aan de politie doorgegeven.

Bij meldingen over stankoverlast of vervuiling door het houden van dieren trekken de politie en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming samen op. Er kunnen boetes worden opgelegd en in gevallen van dierenmishandeling kan de politie overgaan tot inbeslagname.

Verwaarlozing en mishandeling vindt vaak plaats in een sociale context en in een omgeving waar ook andere vormen van geweld voorkomen. In meer dan de helft van de gevallen van huiselijk geweld vindt ook dierenmishandeling plaats.

Samenwerking en verbinding in kennisuitwisseling, preventie en hulpverlening tussen organisaties die zich richten op de aanpak van huiselijk geweld enerzijds en dierenwelzijnsorganisaties anderzijds is belangrijk en wordt waar dit kan door de gemeente ondersteund. Bij ontwikkelingen informeert de gemeente hierover. Het is aan de omgeving, wijkcoördinatoren, politie en BOA's om signalen te herkennen en hier adequaat op te reageren.

3.3 Inbeslagname

Wanneer zorg is onthouden aan het dier, kan de dierenpolitie kiezen voor inbeslagname. Via de procedure van inbeslagname kan voor het dier een nieuwe eigenaar worden gezocht.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) zorgt voor de bewaring van in beslag genomen goederen en dieren. Een dier wordt in beslag genomen wanneer een opsporingsambtenaar van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) of Landelijke Inspectiedienst (LID) vaststelt dat de eigenaar van een dier een wet of verordening met betrekking tot dit dier overtreedt. De RVO brengt in beslag genomen dieren onder in opvangcentra.

3.4 Crisisplan

Volgens de Wet veiligheidsregio's moet de brandweer (onder bevel van de burgemeester) in haar taken zorgen voor de veiligheid van mens én dier. In het regionaal crisisplan zijn maatregelen opgenomen voor de veiligheid van dieren. Vanuit het proces Publieke Zorg (Bevolkingszorg) vindt coördinatie plaats rondom de opvang van dieren als dat nodig is.

4 Gezelschapsdieren

In Nederland worden ongeveer 20 miljoen dieren voor hun gezelschap of uit liefde gehouden. Tot deze gezelschapsdieren worden onder andere honden, katten, cavia's, konijnen, vogels, reptielen, amfibieën en vissen gerekend.

In veel gevallen krijgen deze dieren een goede en liefdevolle verzorging en worden ze als gezinslid gezien. Soms ontbreekt het aan specifieke kennis over verzorging en aard van het dier, of zijn de kosten voor de zorg hoger dan gedacht en doen mensen afstand van hun dier. Dieren komen dan terecht in opvangcentra in de gemeente.

4.1 Rol van de gemeente

De rijksoverheid heeft een kader stellende en regisserende rol. De overheid stelt normen voor het omgaan met dieren. Zij bepaalt welke dieren gehouden mogen worden en welke (minimum)eisen er gelden voor bijvoorbeeld huisvesting, voeding en verzorging. Ook bepaalt de overheid welke ingrepen er bij dieren gedaan mogen worden.

Voorlichting kan ervoor zorgen dat mensen geen verkeerde aankopen doen en goed voor de dieren zorgen. Hier ligt voor de gemeente Houten een belangrijke preventieve taak. Die kan tegengaan dat bewoners een dier aanschaffen dat niet bij de woon- of leefsituatie past, wat dierenleed voorkomt en geld bespaart. Daarnaast moet het voor bewoners duidelijk zijn waar zij met hun huisdieren naartoe kunnen als er problemen ontstaan, bijvoorbeeld door ziekte of opname in een zorginstelling. De overheid komt als verantwoordelijke in beeld wanneer de eigenaar, om welke reden dan ook, zijn of haar verantwoordelijkheid niet kan of wil nakomen en het welzijn van het dier in gevaar komt.

Positieflijst

Binnen de Wet Dieren is een 'positieflijst' opgesteld voor zoogdieren. Dit is een limitatieve lijst van zoogdieren die als huisdier mogen worden gehouden. Het bezit van zoogdiersoorten die niet op de lijst staan is verboden. Ook is er een aantal zoogdieren dat alleen onder voorwaarden mag worden gehouden. Op landelijk niveau wordt er gewerkt aan de huis- en hobbydierenlijst als vervanger voor de positieflijsten. De gemeente heeft hier geen rol in en volgt landelijke ontwikkelingen.

4.2 Chippen

In de Wet dieren is een chipplicht voor honden opgenomen. Vanaf 1 april 2013 moeten alle pups binnen 7 weken na de geboorte verplicht gechipt en geregistreerd worden. De chipplicht draagt bij aan het tegengaan van illegale handel en fokkerij van honden en het opsporen van eigenaren in het geval van gevonden of gedumpte honden.

Het chippen van katten is (nog) niet verplicht. De gemeente kan hier niet zelfstandig van afwijken en volgt de landelijke ontwikkelingen. De gemeente Houten is voorstander van het chippen van katten. Daarmee kan een kat worden geïdentificeerd en de eigenaar gevonden. Gezien de problemen met zwervkatten en verwilderde katten, zal de gemeente voorlichting geven over het belang van chippen en er bij bewoners op aandringen om hun kat te laten chippen. Elk jaar worden door dierenorganisaties, dierenartsen en dierenpeciaalzaken chipacties georganiseerd.

4.3 Agressieve honden

In de eerste plaats is de eigenaar verantwoordelijk voor het gedrag van zijn hond. In Houten is een aantal gevallen bekend van bijtincidenten met honden. De genetische aanleg van de hond, huisvesting, lichamelijke problemen en de opvoeding spelen een cruciale rol.

Wanneer honden gevaarlijk gedrag vertonen kan de gemeente onder andere een aanlijn- en muilkorfgebod opleggen of de eigenaar verplichten een cursus te volgen. De hond kan ook in beslag worden genomen.

LVN werkt samen met een aantal gemeenten en politie om een landelijk registratiesysteem van bijtincidenten met honden op te zetten. De gemeente Houten volgt de landelijke ontwikkelingen en sluit haar beleid daarop aan.

4.4 Kadavers honden en katten

Uit het oogpunt van de openbare orde en volksgezondheid is het een taak van de gemeente om een dood gevonden dier op te ruimen (destructietaak). Op het afvalscheidingsstation staat een vrieskist, waarin alle dode dieren bewaard worden totdat een erkend destructiebedrijf ze ophaalt.

De medewerkers van het afvalscheidingsstation registreren gevonden honden en katten met een foto en een omschrijving. De gegevens worden gedeeld met Amivedi - stichting voor vermiste en gevonden dieren - die ze opneemt in haar databank.

Met een chipreader wordt gekeken of het dode dier is gechipt. Als het dier gechipt is zoekt men contact met de eigenaar. De eigenaar bepaalt vervolgens of hij/zij het dier ophaalt of dat het dier mag worden opgeruimd. Dieren die niet zijn gechipt worden minimaal 3 weken bewaard. Daarna worden ze in de kadaverbak gedeponneerd, waarna een destructiebedrijf de kadavers ophaalt.

4.5 Ouderen en huisdieren

Uit onderzoek blijkt dat ouderen met huisdieren een beter welzijn ervaren. Door een dier hebben mensen sociale contacten en een hond kan voor lichaamsbeweging zorgen. Steeds meer verpleeg- en verzorgingshuizen heten huisdieren welkom. De gemeente heeft hierin geen rol.

4.6 Medische kosten voor dieren van uitkeringsgerechtigden

Landelijk gezien komt het met regelmaat voor dat huisdiereigenaren met een minimuminkomen om financiële redenen afzien van een dierenartsbezoek. Dit komt niet ten goede aan het welzijn van de dieren. Ook in de gemeente Houten komt dit voor. Hoewel de gemeente hier primair geen taak heeft, ziet zij dit wel als een onderwerp waar zij graag extra inspanningen wil leveren waar dit past.

5 Evenementen met dieren

Onder evenementen met dieren verstaan we het gebruiken van dieren ter vermaak, zoals bij kunst, reclame, promotieactiviteiten, circussen, volksvermaak en tentoonstellingen.

Evenementen met dieren kunnen niet zomaar worden gehouden. De Wet dieren stelt beperkingen aan de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen en wedstrijden. Het is verboden om dieren als prijs, beloning of gift uit te reiken, dierengevechten te organiseren of bij een dier onnodig pijn of letsel te veroorzaken of zijn gezondheid of welzijn aan te tasten.

5.1 Rol van de gemeente

De gemeente kan evenementen met dieren niet verbieden zolang dit in landelijke wetgeving niet is geregeld. Dit betekent in de gemeente Houten dat evenementen met dieren, onder andere in de Expo, niet op voorhand kunnen worden verboden.

De gemeente vindt evenementen met dieren ongewenst en past een ontmoedigingsbeleid toe. De gemeente verleent in principe geen subsidie aan evenementen met dieren. Aanvragers voor een vergunning worden uitgenodigd voor een gesprek. Evenementen met dieren, zoals paardenmarkten en levende kerststallen, vallen onder het evenementenbeleid. Alleen wanneer de openbare orde en veiligheid in het geding kan raken kan de gemeente een evenement verbieden.

5.2 Circussen

Sinds 15 september 2015 is het gebruik van wilde dieren in circussen en evenementen in heel Nederland verboden.

5.3 Levende kerststallen

Op grond van dierenwelzijn heeft de gemeente geen mogelijkheden om kerststallen met levende dieren te verbieden. De gemeente past ontmoedigingsbeleid toe. De gemeente organiseert zelf geen levende kerststallen.

5.4 Vee- en paardenmarkten

In Houten zijn geen paardenmarkten. De gemeente Houten vindt vee- en paardenmarkten ongewenst. Mocht er een aanvraag voor een paardenmarkt worden gedaan, dan zal de gemeente in gesprek gaan met de aanvrager, toetsen op het protocol paardenmarkten en de aanvraag delen met de Dierenbescherming.

6 In het wild levende dieren

6.1 Verwilderde katten

In Nederland leven zowel in stedelijke- als buitengebieden verwilderde katten. Dit zijn katten die geen aanwijsbare eigenaar hebben of niet worden opgeëist. Het kunnen zowel in het wild geboren of verwilderde huiskatten zijn. De katten zijn meestal schuw, angstig voor mensen en ze vermenigvuldigen zich snel.

Verwilderde katten komen ook in Houten voor. Door de inzet van de dierenambulance is het probleem beheersbaar. De Dierenbescherming hanteert het TNR beleid (Trap, Neuter & Return). De katten worden gevangen, geneutraliseerd (gecastreerd of gesteriliseerd) en teruggezet op de vangplek. Kittens en volwassen katten, die nog gesocialiseerd kunnen worden, gaan naar de opvang en worden herplaatst. Het terugzetten van de katten op de vanglocatie binnen of buiten de bebouwde kom mag alleen met een ontheffing. De Dierenbescherming heeft deze ontheffing.

De overtuiging achter het TNR beleid is dat gecastreerde/gesteriliseerde dieren minder overlast veroorzaken en niet meer voor nageslacht zorgen. Ook het overdragen van ziekten neemt door het castreren/steriliseren af. Uiteindelijk wordt de populatie kleiner en sterft uit.

Het beleid rond verwilderde katten zorgt voor een dilemma. Het afmaken of opsluiten vindt de gemeente ongewenst. Maar terugplaatsen zorgt voor dierenleed bij andere dieren, zoals vogels, muizen, etc. De gemeente heeft deze problematiek besproken met de Dierenbescherming en de dierenambulance. Omdat de ontheffing van de Dierenbescherming is afgegeven op basis van het beleid van de Dierenbescherming en de Dierenbescherming aan andere werkwijzen niet meewerkt, is het niet opportuun om als gemeente Houten een andere lijn te volgen.

Verwilderde katten in het stedelijke gebied vallen wettelijk onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Omdat zij in eerste instantie worden gezien als een zwervend aangetroffen dier met een vermoedelijke eigenaar, is de gemeente wettelijk verplicht deze dieren 14 dagen op te vangen. Binnen de termijn van 14 dagen wordt bij veel van deze katten duidelijk of het om een verwilderde kat gaat. De gemeente levert een kostendekkende bijdrage aan het vangen en castreren/steriliseren van een kat.

6.2 Benuttingsjacht, schadebestrijding, beheer en overlast

6.2.1 Benuttingsjacht

De Wet Natuurbescherming maakt onderscheid tussen jacht, populatiebeheer, schadepreventie en schadebestrijding. Jacht vindt plaats vanuit het oogpunt van benutting. De grondeigenaar heeft het jachtrecht en kan dit met een jachthuurovereenkomst overdragen aan een derde, een jachthouder. De gemeente staat benuttingsjacht op gronden die in eigendom zijn van de gemeente niet toe. Er zijn geen lopende contracten.

6.2.2 Schadebestrijding en beheer

Vanuit economische redenen is optreden bij schade, ontstaan door dieren, soms noodzakelijk. Wanneer faunasoorten schade toebrengen aan bijvoorbeeld landbouwgewassen dan kunnen deze faunasoorten verjaagd worden of, indien noodzakelijk, gedood. We spreken dan van schadebestrijding.

Ook in Houten veroorzaken dieren schade. Als dieren schade veroorzaken, wordt per keer bekeken wat de beste aanpak is en hoe de schade in de toekomst het beste kan worden voorkomen.

De gemeente werkt niet mee aan het contractueel toevoegen van gemeentegrond (in gebruik van de gemeente) aan jachtveld van te geringe omvang (< 40 ha).

Ook uit het oogpunt van populatiebeheer kan het nodig zijn om afschot te plegen, zoals bijvoorbeeld bij ree, edelhert en wild zwijn. Bevoegd gezag voor beheer en schadebestrijding is de provincie, die hiervoor ontheffingen verleent. Voor het beheer en schadebestrijding is toestemming nodig van de grondgebruiker.

Waar de gemeente grondeigenaar en/ of grondgebruiker is, hanteert zij voor zowel beheer als schadebestrijding het 'nee, tenzij'-beginsel. In het geval van schadebestrijding betekent dit dat dieren in geval van schade of overlast niet gedood worden, tenzij er echt geen andere mogelijkheid is. In het kader van beheer houdt het 'nee, tenzij'-beginsel in dat populaties niet worden gereguleerd door afschot, tenzij alternatieven redelijkerwijs niet voorhanden zijn en er direct gevaar is voor de mens (bijvoorbeeld openbare veiligheid of volksgezondheid).

Het doden van dieren is alleen gerechtvaardigd als er sprake is van (zeer) ernstige schade en alternatieve, diervriendelijkere oplossingen niet voorhanden zijn. De gemeente Houten richt zich in eerste instantie op preventie in plaats van doding. De gemeente Houten heeft de overtuiging dat het doden van dieren om schade en overlast te bestrijden niet duurzaam en effectief is. De gemeente gaat er daarbij vanuit dat populaties een zelfregulerend vermogen hebben, wat betekent dat er meer jongen worden geboren, of dieren van elders komen, die de plekken van de gedode dieren opvullen. Schade en overlast treden dan opnieuw op.

6.2.3 Dierplagen en overlast

We spreken van dierplagen als in stedelijk gebied overlast wordt ervaren van (een groep) dieren. In Houten komt ook structurele overlast van dieren voor. Per geval wordt de noodzaak tot ingrijpen bepaald. De gemeente richt zich op gevallen met grote impact of gevaar.

Bij het bestrijden van overlast door dierplagen wordt een medewerker van de gemeente met voldoende ecologische kennis, de gemeentelijke ongedierte- en plaagdierenbestrijder of een erkend faunabeheerbedrijf ingeschakeld. In het geval van het bestrijden van overlast is ook communicatie met de omwonenden van groot belang. Als alle preventieve omgevingsmaatregelen genomen zijn, maar de overlast niet voldoende is weggenomen, dan kan de gemeente overwegen om dieren weg te vangen en te verplaatsen of in een uiterst geval te doden. In het geval van beschermde diersoorten vraagt de gemeente hiervoor een ontheffing bij het ministerie van Economische Zaken aan.

In heel Houten bestrijdt de gemeente ratten, ook bij particulieren. Ook bestrijdt de gemeente wespennesten in plantsoenen en gemeentelijke gebouwen. Daarbij is het uitgangspunt dat eerst onderzocht wordt in hoeverre er een risico bestaat voor de bevolking.

Bijen worden met zorg behandeld. Wanneer zij zich met grote aantallen op een ongewenste plaats bevinden, wordt een imker verzocht de zwerm mee te nemen. Muskusratten worden door het Hoogheemraadschap bestreden. Overig ongedierte (bv. mieren) bestrijdt de gemeente alleen in gemeentelijke gebouwen. De gemeente is gecertificeerd voor het gebruik van gif in de buitenruimte, maar zet dieronvriendelijke bestrijdingsmethoden terughoudend in.

Inwoners kunnen overlast van ongedierte en plaagdieren melden bij de gemeente en bij de gemeente terecht voor advies.

6.3 Hengelsport

In Houten is de Algemene Utrechtse Hengelsport Vereniging (AUHV) de visrechthebbende van het grootste deel van het water. De VISpas van de AUHV geldt als bewijs van lidmaatschap van de hengelsportvereniging. Met deze VISpas kan men vissen in de aangewezen wateren. De AUHV heeft zo'n 11.000 leden. De vereniging houdt in de gepachte wateren toezicht op vissterfte, de ecologie van het water en beheert de visstand. Ook zorgen ze voor voldoende voorlichting, toezicht en handhaving op de vergunning, de wijze van vissen en het materieel van de vissers. De vereniging heeft zelf Bijzondere Opsporingsambtenaren (BOA) in dienst. Als er in de praktijk overlast is van gebruikers van de VISpas, gaat de gemeente met de AUHV in gesprek.

6.4 Vuurwerk, ballonnen en confetti

6.4.1 Vuurwerk

Vuurwerk wordt door de meeste mensen gezien als een leuke attractie tijdens de jaarwisseling. Voor dieren en het milieu is vuurwerk echter minder aangenaam. Vuurwerk veroorzaakt luchtverontreiniging en dieren ervaren stress door de knallen van het vuurwerk. Sinds 2015 zijn er in Houten diverse vuurwerkvrije zones ingericht, waaronder rondom de kinderboerderij. Vuurwerkvrije zones zijn specifiek aangewezen locaties waar geen vuurwerk mag worden afgestoken. Ook niet tijdens de uren waarop het normaliter wel is toegestaan. De vuurwerkvrije zones worden aangegeven met borden en op de naleving van het verbod wordt gehandhaafd.

6.4.2 Ballonnen, wenslampionnen en confetti

Ballonnen, wenslampionnen en confetti in de buitenruimte zijn milieuvervuilend en vormen een bedreiging voor dieren. Lintjes van ballonnen, de ballon zelf en confettislierten zijn niet afbreekbaar, blijven rondslingeren in de natuur en vogels en vissen kunnen het aanzien voor voedsel. De gemeente is tegen het oplaten van ballonnen, wenslampionnen en confetti in de buitenruimte. De gemeente voert een ontmoedigingsbeleid voor derden en organiseert zelf geen evenementen waar ballonnen of wenslampionnen worden opgelaten of confetti wordt gebruikt in de buitenruimte.

7 Productie- en landbouwhuisdieren

7.1 Hobbydieren

Hobbydieren zijn landbouwdieren zoals schapen, geiten, paarden, runderen, varkens en kippen die zonder winstoogmerk als hobby in kleine aantallen worden gehouden. Het diervriendelijk houden van hobbydieren is een verantwoordelijkheid van de eigenaar. Het houden van deze dieren is aan meer regels gebonden, dan het houden van een hond of een kat. Bij het vermoeden van een ziekte moet een dierenarts worden ingeschakeld. Wanneer er sprake is van een ziekte die moet worden gemeld bij het ministerie van Economische Zaken, weet de dierenarts hoe de ziekte moet worden gemeld en welke vervolgstappen moeten worden genomen. De meeste hobbydieren zijn kuddedieren en moeten in ieder geval met minimaal één soortgenoot worden gehouden. Een weide met soortgenoten is daarom meestal de beste plek voor hobbydieren, zowel uit het oogpunt van dierenwelzijn als diergezondheid.

Handhaving op de zorgplicht vindt door andere instanties plaats. De gemeente heeft hier geen rol of verantwoordelijkheid in.

7.2 Schuilstallen

Een weide alleen biedt onder bepaalde weersomstandigheden echter niet alle voorzieningen voor een dier. Wanneer er hevige regenval plaatsvindt of het erg warm is en de zon de hele dag op het weiland staat, kunnen dieren veel last hebben van de weersinvloeden. Het is daarom noodzakelijk dat hobbydieren ook een schuilmogelijkheid hebben. In alle bestemmingsplannen voor het buitengebied (uitgezonderd de uiterwaarden) mag binnen de bestemming Agrarisch buiten het bouwvlak één schuilstal per bedrijf worden gebouwd, met een maximale oppervlakte van 20 m² en een maximale bouwhoogte van 3 meter. Dit geldt voor (agrarische) bedrijven, dus niet voor particulieren. Binnen andere bestemmingen (bijvoorbeeld de bestemming wonen) is de mogelijkheid voor een schuilstal niet opgenomen. Daar zijn echter al normale aan- en bijgebouwmogelijkheden waar gebruik van kan worden gemaakt.

In 2010 heeft de gemeente Houten de notitie Paardenbeleid vastgesteld. Hierin worden ook de mogelijkheden voor schuilstallen omschreven in relatie tot het welzijn van paarden.

7.3 Kinderboerderij

De speeltuin en kinderboerderij in de gemeente Houten zijn eigendom van de gemeente Houten. De exploitatie wordt met het doen van een aanbesteding uitbesteed. Dierenwelzijn en de kwaliteit van de zorg voor dieren is onderdeel van de aanbesteding. Het beschikbare beheer- en exploitatiebedrag wordt verstrekt vanuit de afdeling Samenleving.

De gemeente Houten vindt een kinderboerderij in Houten van groot belang vanwege de recreatieve en educatieve functie. Kinderen leren er op een toegankelijk manier om te gaan met dieren en leren over de natuur en hun omgeving.

7.4 Stalbranden

Met enige regelmaat verschijnen er in de media berichten over stalbranden en dieren die daarbij omkomen. De kans dat een stal in brand vliegt is niet zo groot, maar als het gebeurt is het dierenleed groot. Met het steeds groter worden van stallen zijn bij een enkele brand steeds grotere aantallen dieren slachtoffer. Het voorkomen van stalbranden is primair de zorgplicht van de ondernemers. Zij zijn verantwoordelijk voor de veiligheid van hun dieren en dienen daarvoor de nodige maatregelen te nemen. Vanzelfsprekend is daar ook de nodige wet- en regelgeving voor opgesteld.

Bij vergunningverlening wordt door de gemeente (VRU) op basis van de meest recente wet- en regelgeving technisch getoetst. Toezicht en Handhaving houdt rekening met de gegevens uit de vergunning en de eventuele voorwaarden die daarbij gesteld zijn.

Uitzonderingen daargelaten, houden agrariërs in Houten zich aan de voorschriften. Handhaving van elektrische voorzieningen kan plaatsvinden op basis van het Bouwbesluit. Bouwcontroles tijdens het gebruik vinden (met uitzondering van klachten, meldingen en calamiteiten) niet plaats. Bij het reguliere milieutoezicht wordt gecontroleerd op brandveiligheid. De toezichthouders zijn hiervoor bijgeschoold.

8 Het goede voorbeeld

8.1 Blijvend op de agenda

Met de actualisatie van het dierenwelzijnsbeleid blijft de gemeente aandacht houden voor het dierenwelzijn in Houten. De gemeente Houten blijft inzetten op het verbeteren van het dierenwelzijn binnen haar gemeentegrenzen. De komende jaren stellen we jaarlijks een uitvoeringsprogramma op. Wanneer ontwikkelingen of de tijd daarom vragen wordt deze werkwijze en nota opnieuw getoetst.

8.2 Het goede voorbeeld van anderen

De gemeente geeft het goede voorbeeld. Ook in de wijken en dorpen van Houten ontplooiën bewoners initiatieven die dieren en dierenwelzijn ten goede komt. Waar het kan ondersteunt de gemeente dit soort initiatieven.

8.3 Bedrijfsrestaurant

In de aanbesteding voor de cateringservice van het bedrijfsrestaurant geeft de gemeente Houten aandacht aan dierenwelzijn. De gemeente zet in op het vergroten van het aanbod van lokale, biologische, duurzame en vegetarische producten. Volledig overstappen op biologische producten is financieel vooralsnog niet haalbaar.

8.4 Natuur- en milieueducatie

De gemeente Houten vindt kennis en bewustwording van Dierenwelzijn, het Milieu en de Natuur belangrijk. In maart 2007 is het Beleidsplan Natuur- en Milieu Educatie vastgesteld. Daarin wordt de visie op NME (natuur- en milieueducatie) binnen de gemeente Houten vastgelegd. In het beleidsplan wordt aandacht besteed aan de relatie tussen mens en dier. Het doel is om bewoners bewust te maken van de natuur en het dierenwelzijn en om kinderen enthousiast te maken voor de natuur met als achterliggende gedachte dat ze dan ook beter met hun leefomgeving om zullen gaan. NME Houten (Natuur- en Milieueducatie) bestaat sinds 2003 en is gevestigd in boerderij de Heuvel aan de Keercamp 13 in Houten en is onderdeel van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling. Voor het aanbod voor de basisscholen wordt er samengewerkt met Nieuwegein, IJsselstein en Lopik, onder de naam Buitenwijs. Buitenwijs leent onder meer leskisten met diverse natuur- en milieuthema's, en natuur-in-de-klas-producten. Buitenlessen vormen een speerpunt in dit aanbod. Ook is het mogelijk dat scholen lessen op de boerderij volgen.

NME Houten organiseert in samenwerking met de Natuurontdekplek en vele vrijwilligers maandelijks een buitenschoolse activiteit. Tijdens deze activiteiten vergaren kinderen op een leuke manier kennis over de natuur en kunnen de natuur zelf ervaren. Om zoveel mogelijk kinderen te bereiken richt NME Houten zich nu ook op een aanbod voor kinderopvangorganisaties en worden kinderfeestjes georganiseerd.

8.5 Communicatie en voorlichting

Een van de meest effectieve manieren om het dierenwelzijn te bevorderen is het geven van voorlichting. Communicatie over de activiteiten op het gebied van dierenwelzijn vindt de gemeente van belang. De gemeente communiceert zelf actief en met regelmaat via de meest gangbare en actuele kanalen over Dierenwelzijn. Waar het past trekt de gemeente hierbij op met dierenwelzijnsorganisaties en/ of sluit aan bij landelijke campagnes.

Eén of twee keer per jaar zet de gemeente Houten in op een 'grootschalige' actie om bewoners over te halen beter te zorgen voor dieren. Bijvoorbeeld: chipactie onder katten. We zetten bij deze activiteiten verschillende vormen van communicatie in, waaronder een reeks van berichten op sociale media. Zo wordt bewustzijn omgezet tot handelen. Op deze manier zal er meer (geconcentreerde) aandacht komen voor dierenwelzijn dan korte berichten over brede onderwerpen.

9 Financiën

Het budget voor dierenwelzijn in de gemeente Houten bedraagt jaarlijks € 35.633,-. Dit bedrag is onder te verdelen in twee hoofdposten. Opvang en vervoer en overige uitvoering.

9.1 Opvang en vervoer

€ 28.000 van het budget besteedt de gemeente aan de opvang en het vervoer van honden, katten en overige dieren.

Vergoeding Dierentehuis Zeist e.o.

De gemeente doneert sinds lange tijd aan Stichting Dierentehuis Zeist e.o. voor de 14-daagse opvang van gevonden honden en katten uit Houten. Sinds 2015 heeft de gemeente een samenwerkingsovereenkomst met Dierentehuis Zeist en betaalt de gemeente een vast bedrag per opgevangen hond of kat.

Dierenbeschermingscentrum Amersfoort en Dierenambulance Houten

Dierenbeschermingscentrum Amersfoort vangt voor de gemeente al jaren diverse soorten dieren op. Sinds 2015 is dit vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Het Dierenbeschermingscentrum Amersfoort vangt alle zwervend aangetroffen dieren met een vermoedelijke eigenaar (uitgezonderd honden en katten) 14 dagen op. De gemeente betaalt dierenbeschermingscentrum Amersfoort een vergoeding voor deze opvang die afhankelijk is van het aantal en de soort binnengebrachte dieren uit Houten.

Vanuit de wet Natuurbescherming draagt de gemeente Houten bij aan de opvang van in het wild levende dieren die in Houten worden gevonden.

Jaarlijks betaalt de gemeente een financiële bijdrage aan de dierenambulance Houten. Deze bijdrage bestaat uit een vast bedrag per inwoner.

Zwanenbeheer Houten

De gemeente Houten geeft jaarlijks een bijdrage aan Zwanenbeheer Houten. Zwanenbeheer Houten brengt in kaart waar zwanen verblijven, welke koppels zij vormen en observeert hun gedrag, nesten en jongen het gehele jaar door. Dit levert veel kennis op. Zwanenbeheer Houten geeft voorlichting en informatie aan burgers en gemeente.

Overige partijen

Naast de al genoemde partijen heeft de gemeente Houten op dit moment lopende afspraken met Stichting Huisdierenmeldpunt Utrecht, Stichting Vogelopvang Utrecht, Stichting Egelbescherming Nederland en de Stichting Vleermuisopvang Noord-Holland.

9.2 Overige kosten

€ 7.633 uit het budget is beschikbaar voor het uitvoeren van maatregelen, communicatie en educatie. De portefeuillehouder en betrokken ambtenaren maken hier jaarlijks afwegingen in.

10 Uitvoeringsprogramma

De gemeente Houten was een van de voorlopers met haar nota Dierenwelzijn. In de jaren daarna hebben veel gemeenten het voorbeeld van de gemeente gevolgd. De afgelopen jaren heeft de gemeente Houten op het gebied van dierenwelzijn veel gedaan en is ook met de visie Groen en Biodiversiteit een grote stap gezet.

Uitvoeringsprogramma voor de komende jaren

Op het terrein van dierenwelzijn heeft de gemeente weinig wettelijke plichten. De gemeente heeft echter de ruimte om keuzes te maken die verder gaan dan haar wettelijke verplichtingen. Een uitvoeringsprogramma kost geld en inzet van de gemeente. Jaarlijks stelt de gemeente daarom een uitvoeringsprogramma op dat past binnen de mogelijkheden van de gemeente. De portefeuillehouder en betrokken ambtenaren maken hun keuzes op basis van effectiviteit, benodigde inzet, kosten en resultaat.

In de komende jaren kan in ieder geval aandacht worden gegeven aan één of meer van de volgende acties en maatregelen.

Onderwerp	Maatregel
Gedwongen opname	De gemeente neemt een faciliterende rol bij het maken van afspraken tussen hulpdiensten en opvangcentra over de (tijdelijke) opvang van huisdieren in geval van een (gedwongen) opname, arrestatie of huiselijk geweld.
Vuurwerk	De gemeente stelt meer vuurwerkvrije zones in
Ballonnen en wenslampionnen	De gemeente voert een verbod in voor het in de buitenruimte oplaten van ballonnen en/ of wenslampionnen
Minima en gezelschapsdieren	De gemeente onderzoekt de omvang van het probleem en mogelijke oplossingen. Waar nodig zet de gemeente in op ondersteuning van minima bij de verzorging van door hen gehouden dieren
Educatie en bewustwording	De gemeente zorgt voor meer bewustwording van dierenwelzijn. Mogelijke acties kunnen zijn - Bij scholen, bv. door medewerkers van de dierenambulance in te zetten voor informatielessen - Bewustwording van dierenwelzijn door het gebruik van sociale media. - Informeren over de paddentrek op scholen en richting bewoners
Amfibieën in putten	De gemeente onderzoekt of en waar het zinvol is om kikkertrappen in putten en straatkolken toe te passen en neemt de financiële consequenties in het onderzoek mee
Chipacties bij katten	De gemeente ondersteunt lokale chipacties zodat meer katten gechipt worden
Schuilstallen	De gemeente evalueert de situatie rondom schuilstallen en de mogelijkheden die bewoners in de gemeente daartoe hebben binnen de bestaande bestemmingsplannen
Schade en overlast	De gemeente geeft informatie aan burgers over manieren van schade beperken en legt daarbij de nadruk op diervriendelijke en preventieve maatregelen.
Landelijk meldpunt dierenleed	De gemeente brengt het landelijk meldpunt en aandacht voor dierenleed en dierenmishandeling onder de aandacht van de inwoners